

*ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՀՐԱՄԱՆ*

№՝ 871-Ա/2

«04» 08 2017թ.

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.03.4

«ԹՈՉՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.03.01.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝

**ԹՈՉՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ
ՉԱՓՈՐՈՇԻՉԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՓՈՐՁԱՐԿՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿՈՎ ՆԵՐԴՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Ղեկավարվելով «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ կետի պահանջով, հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010թ. մարտի 4-ի N 8 արձանագրային որոշման 14-րդ՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման մասնագիտությունների և որակավորումների՝ կարողությունների ձևավորմանը միտված պետական կրթական չափորոշիչների մշակման և ներդրման հայեցակարգին ու գործողությունների ցանկին հավանություն տալու մասին» կետը, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2012թ. օգոստոսի 10-ի N777-Ա/Ք հրամանով հաստատված ոլորտային հանձնաժողովի փորձագիտական եզրակացությունը՝

Հ Ր Ա Մ Ա Յ ՈՒ Մ ԵՄ

1. Հաստատել նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թոչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը մեկ պարբերաշրջանի ընթացքում փորձարկման նպատակով ուսումնական հաստատություններում ներդնել 2018թ. սեպտեմբերի 1-ից:
3. Նախարարության աշխատակազմի նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության վարչության պետին. մինչև 2017 թվականի դեկտեմբերի 30-ը հաստատման ներկայացնել այն ուսումնական հաստատությունների ցանկը, որոնցում փորձարկման նպատակով ներդրվելու է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը:
4. Կրթության ազգային ինստիտուտի տնօրենին. ապահովել չափորոշիչի փորձարկման ընթացքի վերաբերյալ ուսումնական հաստատություններից վերլուծական հաշվետվությունների ստացումը:
5. Հրամանի կատարման հսկողությունը հանձնարարել նախարարի տեղակալ Մանուկ Մկրտչյանին:

Վ. Վ. Վ.

?????? ???????
Aug 4 2017 3:37 AM

/ԼԵՎՈՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐԿԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ

**0811.03.4 «ԹՈՂՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.03.01.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝
ԹՈՂՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ**

ԳԼՈՒԽ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն չափորոշիչը սահմանում է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թոշնաբուծություն» մասնագիտության՝ ՀՀ կառավարության 2016 թվականի հուլիսի 7-ի N 714-Ն որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի 4-րդ մակարդակի 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թոշնաբուծական ֆերմաների» որակավորմանը ներկայացվող պահանջները, հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, ուսանողների ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և առավելագույն ծավալները:
2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թոշնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թոշնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը կարող է իրականացվել ուսուցման հետևյալ ձևերով՝
  - 1) առկա,
  - 2) դրսեկության (էքստենսատ):
3. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թոշնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թոշնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի յուրացման համար սահմանվում են ուսումնառության հետևյալ նորմատիվային ժամկետները.
  - 1) կրթության առկա ձևով՝
    - ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝ 1 տարի,
    - բ. հիմնական կրթության հիմքով՝ միջնակարգ կրթության երրորդ աստիճանի կրթական ծրագրի հետ համատեղելու դեպքում՝ 3 տարի

2) դրսեկության (էքստեռնատ) ձևով.

Կրթության հիմքը և ուսուցման տևողությունը որոշում է ուսումնական հաստատությունը՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի 6-ի «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հիմնական կրթական ծրագրերի հեռավար (դիստանցիոն) և դրսեկությամբ (էքստեռնատով) ուսուցման կարգերը հաստատելու մասին» N 1028-Ն որոշման:

4. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը միջնակարգ կրթության հիմքով յուրացնող ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալը 1368 ժամ է, առավելագույն ծավալը՝ 2214 ժամ: Հիմնական կրթական ծրագիրը հիմնական կրթության հիմքով՝ միջնակարգ կրթության երրորդ աստիճանի կրթական ծրագրի հետ համատեղելու դեպքում ուսումնառության տևողությունն ավելանում է 104 շաբաթով:

ԳԼՈՒԽ 2

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.03.4 «ԹՐՉՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.03.01.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ԹՐՉՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆ ԱՎԱՐՏԱԾ ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

5. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման մասնագետի մասնագիտական գործունեության բնութագիրը տրվում է ըստ զբաղմունքների տեսակների և մասնագիտական պարտականությունների:
6. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորմամբ մասնագետն իրականացնում է հետևյալ զբաղմունքները.
- 1) թռչնապահ օպերատոր,
  - 2) ինկուբատորի օպերատոր,
  - 3) ձվի տեսակավորման արտադրամասի օպերատոր:
7. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորմամբ մասնագետի մասնագիտական գործունեության պարտականություններն են.
- 1) տարբերել աճեցվող թռչունների ցեղատեսակները, նրանց անատոմիական կառուցվածքը, արտակազմվածքը և համակազմվածքը (էքստերյերը, ինտերյերը),
  - 2) պահպանել թռչնանոցի սանիտարահիգիենիկ նորմերը,

3) պահպանել աշխատանքի անվտանգության և հակահրդեհային կանոնները և անհրաժեշտության դեպքում կիրառի տագնապի ազդանշան, դադարեցնի թռչնանոցի էլեկտրական և գազի սնուցման համակարգերը:

ԳԼՈՒԽ 3

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.03.4 «ԹՌՉՆԱՔՐՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.03.01.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ԹՌՉՆԱՔՐՈՒԾԱԿԱՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

8. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի նկատմամբ ընդհանուր պահանջները սահմանվում է շրջանավարտին ներկայացվող ընդհանուր պահանջների համաձայն:
9. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն ավարտած շրջանավարտը պետք է.
  - 1) ժամանակակից անհատի և քաղաքացու ձևավորման պահանջներին համապատասխան ունենա ազգային և համաշխարհային մշակույթի ու պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ,
  - 2) ունենա մասնագիտական ոլորտի վերաբերյալ ընդհանուր գիտելիքներ, կարողանա դրանք կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում,
  - 3) մասնագիտական գործիքները, սարքավորումները, հարմարանքները և նյութերը արդյունավետ և նպատակային օգտագործելու նպատակով կիրառի մասնագիտական տեսական ու գործնական գիտելիքները,
  - 4) ունենա մասնագիտական գործողությունները գործող նորմաների սահմաններում իրականացնելու հմտություններ,
  - 5) ճիշտ ընկալի և կիրառի մասնագիտական տերմինաբանությունը,
  - 6) ունենա մասնագիտական գործունեության ժամանակ համապատասխան գործողությունների սոցիալական հետևանքները հաշվի առնելու հմտություն,
  - 7) ունենա մասնագիտական ինքնազարգացման և կատարելագործման նպատակով անհրաժեշտ տեղեկությունները ընտրելու և մասնագիտական աղբյուրներից ձեռք բերելու հմտություն,
  - 8) ցուցաբերի աշխատանքային խնդիրների լուծման ընթացքում պատասխանատվություն ստանձնելու, հիմնավորված լուծումներ գտնելու կարողություն,

9) ունենա ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ որոշակի փոփոխվող գործոններով իրավիճակներում աշխատելու հմտություն:

ԳԼՈՒԽ 4

**ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.03.4
«ԹՈՂՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.03.01.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝
ԹՈՂՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ**

10. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թոշնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թոշնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնի նկատմամբ պահանջները սահմանվում է ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների, առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական կարողությունների բնագավառում շրջանավարտին ներկայացվող պահանջների համաձայն:
11. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թոշնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թոշնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է՝
- 1) ցուցաբերի ՀՀ Սահմանադրության, զբաղվածության տվյալ բնագավառը կարգավորող հիմնական նորմատիվ ակտերի, մարդու և հասարակության, քաղաքացիների միջև հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և նորմատիվ փաստաթղթերի հիմնական դրույթների իմացություն,
  - 2) տիրապետի հայոց լեզվին,
  - 3) հաղորդակցվի առնվազն մեկ օտար լեզվով,
  - 4) ցուցաբերի առողջ կենսակերպ վարելու, հիգիենայի և ֆիզիկական կուլտուրայի կանոններին տիրապետելու կարողություն,
  - 5) ցուցաբերի ազգային և համաշխարհային պատմության և մշակույթի որոշակի իմացություն,
  - 6) ունենա անձի և հասարակության զարգացման օրինաչափությունների, հասարակության սոցիալական կառուցվածքի, շարժումների, քաղաքականության սուբյեկտների, քաղաքական հարաբերությունների և գործընթացների վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկություններ,
  - 7) տիրապետի էկոլոգիական հիմնական հասկացությունների բովանդակությանը, բնապահպանական գլոբալ և տարածաշրջանային հիմնախնդիրների դրույթներին,
  - 8) ցուցաբերի մասնագիտական գործունեության բնագավառի տնտեսական երևույթների և հարաբերությունների առանձնահատկությունների վերաբերյալ իմացություններ,

9) պատկերացում ունենա արտակարգ իրավիճակների մասին, տիրապետի արտակարգ իրավիճակներում գործելու հիմնական սկզբունքներին և մոտեցումներին, տեղյակ լինի փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման կառուցվածքին և ձևերին, օգտագործի անհատական պաշտպանության միջոցներ:

12. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 1-ում բերված մոդուլներով ներկայացված առանցքային հմտություններին:

13. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի հավելված 1-ի աղյուսակ 2-ում բերված մոդուլներով ներկայացված ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողություններին:

ԳԼՈՒԽ 5

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.03.4 «ԹՐՉՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.03.01.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ԹՐՉՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

14. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության կադրային ապահովության և կադրային համապատասխանության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) Ուսումնական պարապմունքներ վարող դասախոսը պետք է ունենա դասընթացի բնույթին համապատասխանող միջին կամ բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում, կամ տվյալ մասնագիտական զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ՝ եթե տվյալ դասընթացի ուղղությամբ միջին կամ բարձրագույն կրթություն չի իրականացվում: Հատուկ մասնագիտական դասընթացները վարող դասախոսների համար մասնագիտական աշխատանքի փորձի առկայությունը ցանկալի է:

2) Ուսումնական պրակտիկան վարող արտադրական ուսուցման վարպետը պետք է ունենա տվյալ մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքի փորձ և մասնագիտական կրթություն:

3) Արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները վարում է մասնագիտական դասընթացի դասախոսը:

15. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացման ուսումնամեթոդական ապահովման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) հաստատությունը պետք է ունենա մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների և մոդուլների ծրագրային բովանդակությանը համապատասխանող ուսումնական, մեթոդական և տեղեկատվական նյութեր (գրադարանային ֆոնդ, տվյալների համակարգչային բազա և այլն), գնահատման և ատեստավորման նպատակով օգտագործվող նյութեր, ուսումնական գործընթացի արդյունավետ իրականացմանը նպաստող այլ նյութեր, ուղեցույցներ:

16. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության նյութատեխնիկական ապահովության նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ըստ ուսումնական կաբինետների, լաբորատորիաների, արհեստանոցների, սպորտային համալիրի: Դրանց հագեցվածությունը որոշվում է ուսումնական ծրագրերի պահանջներին համապատասխան:

1) Ուսումնական կաբինետների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական առարկաների,

բ. օտար լեզվի,

գ. անհատական համակարգիչների,

դ. սանիտարիայի և հիգիենայի,

ե. թռչունների անատոմիայի և ֆիզիոլոգիայի:

2) Ուսումնական լաբորատորիաների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. քիմիական,

բ. մանրէաբանական:

3) Սպորտային համալիր՝

ա. մարզադահլիճ,

բ. մարզահրապարակ:

Կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ձևավորել լրացուցիչ կաբինետներ, լաբորատորիաներ:

17. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) առկա ուսուցման ձևի համար ուսումնական տարվա սկիզբը սեպտեմբերի 1-ն է, իսկ դրսեկության (էքստեռնատ) ձևով ուսուցման դեպքում սահմանվում է ուսումնական պլաններով,

- 2) ուսումնական յուրաքանչյուր տարվա տևողությունը սահմանվում է ուսումնական պլանով,
- 3) ուսանողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը չպետք է գերանձանցի 54 ժամը՝ ներառյալ լսարանային և արտալսարանային ուսումնական աշխատանքի բոլոր տեսակները,
- 4) ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և պարտադիր պարապմունքների շաբաթական ծավալը չպետք է գերազանցի 36 ժամը՝ առանց նախասիրական առարկաների, խորհրդատվությունների և լրացուցիչ արտալսարանային պարապմունքների բեռնվածության,
- 5) ուսումնական խմբի համար խորհրդատվության տարեկան ծավալը կազմում է մինչև 100 ժամը,
- 6) նախասիրական առարկաների ցանկը, դրանց ծավալը (առանձին դասացուցակով) և ուսուցման ժամկետները յուրաքանչյուր ուսումնական տարում որոշվում է հաշվի առնելով ուսանողների ընտրությունը:

18. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի պրակտիկաների կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրը ներառում է ուսումնական (տեսական ուսուցմամբ և/կամ առանց տեսական ուսուցման), արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաներ.
- 2) պրակտիկայի յուրաքանչյուր տեսակի տևողությունը սույն չափորոշչով սահմանված պրակտիկայի ընդհանուր տևողությանը համապատասխան սահմանվում է մասնագիտության ուսումնական պլանով,
- 3) պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերը կազմում և հաստատում են ուսումնական հաստատությունները.
- 4) ուսումնական պրակտիկաներն անց են կացվում պրակտիկայի ծրագրի կատարման ապահովելու համար բավարար կահավորում և տեխնիկական հագեցում ունեցող ուսումնական արհեստանոցներում, ուսումնափորձական տեղամասերում, հաստատության այլ ուսումնաօժանդակ օբյեկտներում, ինչպես նաև կազմակերպություններում, հաստատություններում.
- 5) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները, որպես կանոն, անց են կացվում պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան պայմաններ ունեցող կազմակերպություններում:

19. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման ուսանողների ատեստավորումների նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) ուսումնառության ընթացքում ուսանողները պարբերաբար ատեստավորվում են, որի նպատակը ըստ սույն չափորոշչով սահմանված կարողությունների տարրերի նրանց ձեռքբերումները հավաստող վկայություններ ստանալն է,
- 2) ուսումնական կիսամյակի սկզբում ուսանողը տեղեկացվում է կիսամյակի ընթացքում միջանկյալ ատեստավորման բնույթի, ժամկետների, անցկացման ձևի և ներառվող նյութի ծավալի մասին,

- 3) պետական ամփոփիչ ատեստավորումը երաշխավորվում է անց կացնել առանձին առարկաներից կամ մոդուլներից քննության, համալիր (միջառարկայական կամ միջմոդուլային) քննության կամ ավարտական (դիպլոմային) աշխատանք կատարելու և պաշտպանելու ձևով,
- 4) պետական ամփոփիչ ատեստավորման ընտրված ձևը և ներառվող նյութի ծավալը պետք է հնարավորություն տա ստուգել շրջանավարտի ձեռք բերած կարողությունների և հմտությունների համապատասխանությունը սույն չափորոշչով 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման մասնագետի համար սահմանված պահանջներին:

ԳԼՈՒԽ 6

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՇԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.03.4 «ԹՐՉՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.03.01.4 «ՕՊԵՐԱՏՈՐ՝ ԹՐՉՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐԻ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ, ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԴՐԱ ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

20. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու համար հաստատությունը կազմում և հաստատում է առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական մոդուլների, ընտրովի դասընթացի ուսումնական ծրագրերը, կրթության կառավարման պետական լիազորված մարմնի երաշխավորած ձևին համապատասխան ուսումնական պլանը՝ հաշվի առնելով հավելված 1-ի 3-րդ աղյուսակում բերված օրինակելի ուսումնական պլանը:
21. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնող հաստատությունը սույն չափորոշչի հիման վրա մոդուլային ուսումնական ծրագրերը և ուսումնական պլանը կազմելու ժամանակ՝
  - 1) կարող է փոփոխել դասընթացների և մոդուլների ժամաքանակը՝ պահպանելով մասնագետի (շրջանավարտի) կարողություններին և հմտություններին ներկայացվող պահանջները,
  - 2) պետք է մոդուլների արդյունքներին և դրանց կատարման չափանիշներին համապատասխան ուսումնական ծրագրերը մշակելիս հաշվի առնի գործատուների, գործադիր իշխանությունների, մասնագիտական ոլորտը կառավարող պետական լիազորված մարմինների, այլ շահագրգիռ սուբյեկտների (սոցիալական գործընկերների) առաջարկությունները,
  - 3) պետք է առարկայի և /կամ/ մոդուլի ընդհանուր ժամաքանակի սահմաններում որոշի տեսական, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ժամաքանակները,

- 4) պետք է միջանկյալ ատեստավորման ընդհանուր շաբաթների սահմաններում որոշի ըստ կիսամյակների այս ատեստավորմանը հատկացվող ժամանակը,
- 5) պետք է որակավորման նկարագրին համապատասխան դրա ամբողջացման անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունը հաշվի առնելով կազմի և հաստատի ընտրովի դասընթացների ուսումնական ծրագրերը,
- 6) օգտվելով երաշխավորված ձևում տրված պարզաբանումներից պետք է կազմի ուսումնական պլանի կիրառման պարզաբանումները,
- 7) պետք է պրակտիկայի համար նախատեսված շաբաթների սահմաններում որոշի ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների տևողությունները, անցկացման ժամկետները, նախաավարտական պրակտիկայի տևողությունը,
- 8) պետք է սույն չափորոշչով երաշխավորված ամփոփիչ ատեստավորման ձևերին համապատասխան ընտրի ամփոփիչ ատեստավորման ձևը:

Հավելված 1

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական)

կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն»

մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝

թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման

պետական կրթական չափորոշիչի

Աղյուսակ 1

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-Հ-4-17-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման կարողությունը:
3.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների

		իրականացման համար
7.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունը անձի ինքնադրսևորման և գործարար հաջողությունների համար,</p> <p>2) ներկայացնում է շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերը, բաղադրիչները,</p> <p>3) ներկայացնում է գործնական հաղորդակցման եղանակները, բաղադրիչները,</p> <p>4) շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը,</p> <p>5) անձնական հատկանիշները օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:</p>
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը
9.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը,</p> <p>2) բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին,</p> <p>3) հանդես է գալիս հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնում է հստակ և նպատակային խոսք,</p> <p>4) ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություններ, հաճոյախոսում է,</p> <p>5) մասնակցում է դեբատների և բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:</p>
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
11.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը,</p> <p>2) կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան,</p> <p>3) օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային տեղեկատվությունը փոխանցելու համար,</p> <p>4) կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի,</p> <p>5) վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր,</p> <p>6) բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի,</p> <p>7) գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:</p>
12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ձևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում

13.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և զրուցակցի կամ հաստեատիրոջ, 2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը, 3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) ներգրավվում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ, 6) պահպանում և եզրափակում է երկխոսությունը, 7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:
14.	Ուսումնառության արդյունք 5	Խթանել համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունակական գործընկերության համար
15.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է համագործակցությանը խթանող միջոցառումները (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ և այլն), 2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքագրում է անհրաժեշտ տեղեկատվությունը, 3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար, 4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար, 5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն, 6) ապահովում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
16.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԱՕ-4-17-001
17.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները պահպանելու, սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան կենցաղը և աշխատանքը կազմակերպելու, հավանական վտանգները և վթարները կանխարգելելու, արտադրական վթարների դեպքում՝ անվտանգության միջոցառումներ իրականացնելու և առաջին օգնություն ցուցաբերելու կարողություններ:

18.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
19.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
20.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
21.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները
22.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում անվտանգության կանոնների սահմանման, իրավական կարգավորման և պահպանման անհրաժեշտությունը, 2) ըստ հիմնական բնագավառների ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության կանոնների պահանջները, 3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները, 5) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները, 6) ներկայացնում է անվտանգության կանոնների խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունները:
23.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան
24.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է մարդու առողջության և աշխատանքի ընթացքում աշխատունակության վրա ազդող գործոնները (սանիտարահիգիենիկ, հոգեբանաֆիզիոլոգիական, էսթետիկական, սոցիալական-հոգեբանական), 2) ներկայացնում է աշխատավայրի սանիտարիայի և հիգիենայի ընդհանուր նորմերը (միկրոկլիման, ճառագայթումը, լուսավորվածությունը, տատանումները և այլն) 3) ներկայացնում է աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերը և դրանց անվնաս օգտագործումը, 4) ներկայացնում է սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման համար անհրաժեշտ միջոցառումները,
25.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կանխել հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնել անվտանգության միջոցառումներ
26.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների առաջացման պատճառները և հետևանքները, 2) ներկայացնում է արտադրական վթարների կանխման աշխատանքները, 3) ներկայացնում է առանձին խմբերի (հաշմանդամություն ունեցող անձինք, հղիներ, անչափահասներ և այլն)

		աշխատանքային առանձնահատուկ պայմանները և վտանգների կանխման սահմանված միջոցառումները, 4) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների ու դժբախտ պատահարների փաստաթղթային ձևակերպումների կարգը:
27.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ցուցաբերել առաջին օգնություն
28.	Կատարման չափանիշներ	1) տիրապետում է տարբեր իրավիճակներում առաջին օգնության հիմնական կանոններին, 2) առաջին օգնության գործողությունների քայլերը ճիշտ է ներկայացնում, 3) կատարում է արհեստական շնչառության և սրտի աշխատանքի վերականգնման գործողություն, 4) կատարում է արյան հոսքի դադարեցման և բաց վնասվածքների վիրակապման գործողություն, 5) կատարում է այրվածքների նախնական մշակման և էլեկտրահարվածին առաջին օգնություն ցուցաբերելու գործողություններ, 6) կատարում է վիրակապման և անշարժացման գործողություն՝ տարբեր կոտրվածքների դեպքում, 7) ներկայացնում է տարբեր թունավորման դեպքերում առաջին օգնության կազմակերպման գործողությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
29.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ՀՕ-4-17-001
30.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել սովորողի համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու և դրա ծրագրային հնարավորությունները կիրառելու առաջնային կարողությունները, աշխատանքային գործունեության ընթացքում և անձնական կարիքների շրջանակներում կիրառել համակարգչային օպերացիոն համակարգերի, գրասենյակային փաթեթների (Microsoft Office) ծրագրերերը, կատարելագործել համացանցից օգտվելու կարողությունները և տեղեկատվական բազաների հետ նպատակային աշխատելու հմտությունները
31.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
32.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
33.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

34.	Ուսումնառության արդյունք 1	Համակարգչային տեխնիկայի տիրապետում և օպերացիոն համակարգի կիրառում
35.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) տիրապետում է համակարգչի հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչներին, 2) տիրապետում է միացնելու, օգտագործելու և անջատելու տեխնիկական պայմաններին, 3) տիրապետում է համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքերից (printer, scanner, projector, fax, պատճենման սարք և այլն), 4) ներկայացնում է օպերացիոն համակարգի պատուհանային կառուցվածքը, 5) ներկայացնում է կիրառվող հիմնական ծրագրերը (microsoft office), 6) կարողանում է բացել առաջադրված թղթապանակը և ֆայլը, 7) օգտվում է պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից, 8) ստեղծում է նոր թղթապանակ ու ֆայլ, պահպանում, բացում, փակում և տեղադրում է առաջադրված վայրում, 9) կատարում է առաջադրված փաստաթղթի տպագրում (Print):
36.	Ուսումնառության արդյունք 2	Տեքստերի խմբագրում և ֆորմատավորում
37.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) կարողանում է ծրագրերը պատրաստել հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար, 2) մուտքագրում է տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ, 3) կարողանում է տեղաշարժել տեքստային ցուցիչը տեքստի մեջ կատարելով ուղղումներ, ջնջումներ, լրացումներ, 4) կատարում է մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորում՝ փոխելով տողերի դասավորությունը, միջտողային տարածությունները, տեքստի գունային ֆոնը, պարբերության խորությունները լուսանցքներից, 5) կարողանում է տեքստին կից ներմուծել նկարներ, գրաֆիկներ, աղյուսակներ, անիմացիաներ և այլն:
38.	Ուսումնառության արդյունք 3	Աղյուսակների պատրաստում և խմբագրում
39.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է աղյուսակներ կազմելու համապատասխան ծրագրերը և նախապատրաստել դրանք, 2) կազմում է աղյուսակ առաջադրված չափերով և մուտքագրում տվյալներ, 3) կատարում է ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակում (տվյալներ, տողեր, սյուներ և այլն), 4) փնտրում և գտնում է տվյալներ աղյուսակում, 5) ստեղծում է պարզ ֆունկցիոնալ կախվածություն տվյալների մեջ:

40.	Ուսումնառության արդյունք 4	Գրաֆիկական խմբագրում և նկարազարդում
41.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ, 2) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով Autoshapes պատուհանի պատրաստի ձևերը, 3) գծագրում է կանոնավոր պատկերներ, 4) ֆորմատավորում է գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով և չափերը փոխելով, 5) խմբավորում է գրաֆիկական օբյեկտները, 6) գծագրում է տեքստային բլոկներ, 7) կատարում է գրաֆիկական օբյեկտների գունաերանգավորում:
42.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ցուցադրության կազմակերպում համակարգչային ծրագրերով
43.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է ցուցադրական ծրագրերը և դրանց պատուհանի կառուցվածքը, 2) մուտքագրում է տեքստ, թվային արժեքներ և պարզ գործողություններ, 3) ներբեռնում է նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, տվյալներ՝ աղյուսակի, գրաֆիկի տեսքով, 4) կարողանում է առաջադրված թեմայով պատրաստել ավարտուն փաստաթուղթ ցուցադրության համար, 5) ցուցադրում է պատրաստված տեղեկատվական նյութը:
44.	Ուսումնառության արդյունք 6	Աշխատել համացանցում
45.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է «համացանց» հասկացությունը, 2) օգտագործում է ինտերնետային հիմնական ծրագրերը, 3) ներկայացնում է History, Favorites, Stop, Refresh հրամանների, Back և Forward կոճակների նշանակությունը, 4) փնտրում է առաջադրված տվյալները համացանցի տեղեկատվական բազաներում (որոնողական և բաց ցանցերից), 5) կարողանում է համացանցից ներբեռնել, պահպանել և օգտագործել տեղեկությունները, 6) գրանցվում է էլեկտրոնային փոստում , ինտերնետային ծրագրերում և այլ կայքերում, 7) օգտագործում է էլեկտրոնային փոստի հնարավորությունները, ուղարկում և ստանում ինֆորմացիա (հաղորդագրություն, նամակ և կցորդ):

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4 «Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական ֆերմաների» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ

Մ Ո Դ ՈՒ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն ՈՒ Մ Ը «Թ Ր Չ ՈՒ Ն Ն Ե Ր Ի Ա Ն Ա Տ Ո Մ Ի Ա Կ Ա Ն Ա Ռ Ա Ն Ձ Ն Ա Հ Ա Տ Կ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Ն Ե Ր Ը»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ՕԹՖ-4-17-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին հաղորդել անհրաժեշտ գիտելիքներ թռչունների մաշկային ծածկույթի, կմախքի, մկանակազմի, ներքին օրգանների կառուցվածքի և տեղադրության վերաբերյալ;
3.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել թռչունների մաշկային ծածկույթի, կմախքի և մկանների կառուցվածքային առանձնահատկությունները
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մաշկի և մաշկային ածանցյալների կառուցվածքային առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում կմախքի կառուցվածքային առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում մկանների կառուցվածքային առանձնահատկությունները:
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել թռչունների ներքին օրգանների կառուցվածքը և տեղադրությունը
9.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ներքին օրգանների կառուցվածքային առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ներքին օրգանների տոպոգրաֆիկ առանձնահատկությունները:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ, ՑԵՂԵՐԸ ԵՎ ԿՐՈՍՆԵՐԸ»

10.	Մոդուլի դասիչը	ՕԹՖ-4-17-002
11.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին հաղորդել անհրաժեշտ գիտելիքներ թռչունների կենսաբանական և տնտեսական առանձնահատկությունների, թռչունների տեսակների, ցեղերի, կրոսների, ինչպես նաև ձևավորել կարողություններ թռչունների գնահատման վերաբերյալ:
12.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
13.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
14.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
15.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել թռչունների կենսաբանական և տնտեսական առանձնահատկությունները
16.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կենսաբանական առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում տնտեսական առանձնահատկությունները:
17.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել թռչունների ցեղերը և ուղղությունները
18.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում թռչունների տեսակները և նրանց առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում թռչունների ցեղերը, ուղղությունները, կրոսները և գծերը:
19.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել թռչունների գնահատում
20.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում թռչունների գնահատումը՝ ըստ արտակազմվածքի, 2) ճիշտ է կատարում մեկ օրեկան մատղաշի գնահատումը:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻՆ ՏՐՎՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԵՐԵՐԸ ԵՎ ԿԵՐԱԿՐՄԱՆ ՆՈՐՄԱՆԵՐԸ»

21.	Մոդուլի դասիչը	ՕԹՖ-4-17-003
22.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին մոտ ձևավորել գիտելիքներ և կարողություններ թռչուններին տրվող հիմնական կերերի կազմի, սննդարարության մասին և տարբեր տարիքի թռչունների համար անհրաժեշտ կերաբաժինների և կերակրման ռեժիմների վերաբերյալ:

23.	Մոդուլի տևողությունը	48 ժամ
24.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
25.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
26.	Ռիսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել թռչուններին տրվող հիմնական կերերը
27.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է դասակարգում թռչուններին տրվող հիմնական կերերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում կերերի սննդարարությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում կերերի որակական ցուցանիշները:
28.	Ռիսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել թռչունների կերկրման նորմաները
29.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հասակավոր թռչունի կերակրման նորմաները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ճտերի կերակրման նորմաները, 3) ճիշտ է ներկայացնում բրոյլերների կերակրման նորմաները:
30.	Ռիսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել թռչունների կերակրումը
31.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կերակրման տեսակները, 2) ճիշտ է կատարում կերերի նախապատրաստումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում կերակրման ռեժիմները, 4) ճիշտ է նկարագրում կերակրման առանձնահատկությունները՝ տարբեր տեսակի թռչունների մոտ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԶՈՈՎԵՏԻՆԻԿ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ»		
32.	Մոդուլի դասիչը	ՕԹՖ-4-17-004
33.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել զոոհիգիենիկ պայմանների և պահանջների պահպանման կարողություններ:
34.	Մոդուլի տևողությունը	48 ժամ
35.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:

36.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
37.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել թռչնանոցներում ներկայացվող զոոհիգիենիկ պահանջները
38.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է պահպանում տարբեր տեսակի թռչունների տարիքային խմբերի համար նախատեսված միկրոկլիմայի համապատասխան պայմանները, 2) ճիշտ և ժամանակին է կազմակերպում թռչնաղբի հեռացման աշխատանքները և պահպանում է թռչնանոցների զոոհիգիենիկ բոլոր նորմերն ու հետևում կենդանիների պահվածքին:
39.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել թռչունների պահվածքի զոոհիգիենիկ նորմաները
40.	Կատարման չափանիշներ	1) նախապատրաստում է թռչնանոցը թռչունների ընդունման և տեղաբաշխմանը՝ ըստ նորմաների, 2) ճիշտ է բնութագրում ցամքարների (հատակի ծածկոցներ) տեսակները, 3) ճիշտ է կազմակերպում թռչնանոցներում մեխանիկական աշխատանքները, 4) ճիշտ է կազմակերպում թռչունների նախասպանդային պահվածքը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁՎԱՏՈՒ ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՀՎԱԾՔԸ, ԽՆԱՄՔԸ ԵՎ ՄԹԵՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎՐԱ ԱԶԴՈՂ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐԸ»		
41.	Մոդուլի դասիչը	ՕԹՖ-4-17-005
42.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ և կարողություններ՝ ձվատու թռչունների պահվածքի և խնամքի առանձնահատկությունների վերաբերյալ:
43.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
44.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԹՖ-4-17-004 «Զոոհիգիենիկ պայմաններին ներկայացվող ընդհանուր պահանջները» մոդուլը:
45.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
46.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ձվատու թռչունների վանդակային պահվածքը
47.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մատղաշի սկզբնական տեղավորումը և խնամքը,

		<p>2) ճիշտ է ներկայացնում թռչունների պահվածքը և խնամքը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում աճման ժամանակահատվածին բնորոշ գործընթացները,</p> <p>4) պահպանում է լուսային գրաֆիկի նորմերը:</p>
48.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ձվատու թռչունների հատակային պահվածքը
49.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում մատղաշի սկզբնական տեղավորումը և խնամքը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում թռչունների պահվածքը և խնամքը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում աճման ժամանակահատվածին բնորոշ գործընթացները,</p> <p>4) պահպանում է լուսային գրաֆիկի նորմերը:</p>
50.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել թռչունի ձվային մթերատվության վրա ազդող գործոնները
51.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է նկարագրում ձվային մթերատվության վրա ազդող գործոնները,</p> <p>2) ճիշտ է որոշում ձվի կարգերը՝ ըստ պետական ստանդարտների:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՄՍԱՏՈՒ ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՀՎԱԾՔԸ, ԽՆԱՄՔԸ ԵՎ ՄԹԵՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎՐԱ ԱԶԴՈՂ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐԸ»		
52.	Մոդուլի դասիչը	ՕԹՖ-4-17-006
53.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ կարողություններ մաստու թռչունների պահվածքի և խնամքի առանձնահատկությունների վերաբերյալ:
54.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
55.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԹՖ-4-17-004 «Զոոհիգիենիկ պայմաններին ներկայացվող ընդհանուր պահանջները» մոդուլը:
56.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
57.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել մաստու թռչունների վանդակային պահվածքը
58.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում մատղաշի սկզբնական տեղավորումը և խնամքը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում թռչունների պահվածքը և խնամքը,</p>

		3) ճիշտ է ներկայացնում աճման ժամանակահատվածին բնորոշ գործընթացները, 4) ճիշտ է պահպանում լուսային գրաֆիկի նորմերը:
59.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել մաստու թռչունների հատակային պահվածքը
60.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մատղաշի սկզբնական տեղավորումը և խնամքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում թռչունների պահվածքը և խնամքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում աճման ժամանակահատվածին բնորոշ գործընթացները, 4) ճիշտ է պահպանում լուսային գրաֆիկի նորմերը:
61.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել բրոյլերի պահվածքի առանձնահատկությունները
62.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մատղաշի սկզբնական տեղավորումը և խնամքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում աճման ժամանակահատվածին բնորոշ գործընթացները, 3) ճիշտ է պահպանում լուսային գրաֆիկի նորմերը, 4) ճիշտ է ներկայացնում թռչունների քաշաճի վերահսկման աշխատանքները:
63.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել թռչունների մսային մթերատվության վրա ազդող գործոնները
64.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում մսային մթերատվության վրա ազդող գործոնները, 2) ճիշտ է ներկայացնում մսային մթերատվությունը բնորոշող գործոնները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ ԵՎ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ»		
65.	Մոդուլի դասիչը	ՕԹՖ-4-17-007
66.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել կարողություններ և հմտություններ սարքավորումների, հոսքագծերի նշանակության, կառուցվածքի, նախապատրաստման և շահագործման աշխատանքների վերաբերյալ:
67.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
68.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՕԹՖ-4-17-008 «Սանիտարահիգիենիկ կանոնների ապահովումը թռչնաբուժական ֆերմաներում» մոդուլը:
69.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների

		բավարար մակարդակի ապահովումն է:
70.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել կերակրման, ջրման, գոմաղբի հետ կապված սարքավորումների և հոսքագծերի շահագործումը
71.	Կատարման չափանիշներ	1) կատարում է կերաբաշխման հոսքագծի ճիշտ շահագործումը, 2) ճիշտ է ներկայացնում խմոցների շահագործումը, 3) ճիշտ է կազմակերպում թռչնաղբի հեռացման գործընթացը:
72.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ինկուբատորային արտադրամասի սարքավորումների և մեխանիզմների շահագործման մեթոդները
73.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ինկուբացիոն խցիկների կառուցվածքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ինկուբացիոն խցիկների շահագործումը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ճտահանման խցիկների կառուցվածքը և շահագործումը:
74.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ձվի տեսակավորման արտադրամասի սարքավորումների և մեխանիզմների օգտագործման մեթոդները
75.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ձվի հոսքագծերի կառուցվածքը և աշխատանքը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ձվի տեսակավորման մեքենաների տիպը և կառուցվածքը, 3) ճիշտ է ներկայացնում ձվի տեսակավորման մեքենաների աշխատանքը, 4) ճիշտ է ներկայացնում ձվի մակնիշման սարքը և դրա աշխատանքը:
76.	Ուսումնառության արդյունք 4	Աշխատանքի ընթացքում առաջացած խնդիրների լուծումը
77.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է պատկերացնում իր իրավունքները և դրանց շրջանակում լուծում առաջացած խնդիրները, 2) ճիշտ է ընկալում առաջացած խնդիրը և առաջարկում դրա լուծման համապատասխան տարբերակները, 3) ճիշտ է ձևակերպում և ներկայացնում խնդիրը վերադասին:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՍԱՆԻՏԱՐԱՇԻԳԻԵՆԻԿ ԿԱՆՈՆՆԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄԸ ԹՈՉՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՖԵՐՄԱՆԵՐՈՒՄ»		
78.	Մոդուլի դասիչը	ՕԹՖ-4-17-008
79.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին տալ գիտելիքներ և կարողություններ ախտահանության և վարակազերծման եղանակների, ախտահանիչ լուծույթների պատրաստման և դրանք գործնականում կիրառելու վերաբերյալ:

80.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
81.	Մուտքային պահանջները	Մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
82.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
83.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ախտահանիչ լուծույթները և նրանց պատրաստման եղանակները
84.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ախտահանիչ նյութերը և դրանց ազդեցության մեխանիզմները, 2) ճիշտ է տարբերակում ախտահանության տեսակները, 3) ճիշտ է պատրաստում ախտահանիչ լուծույթները:
85.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ախտահանության եղանակները և կատարման տեխնիկան
86.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ախտահանիչ միջոցները, դրանց բացասական և դրական կողմերը, 2) ճիշտ է կազմակերպում ախտահանության տեխնիկան, 3) ճիշտ է պահպանում անվտանգության տեխնիկայի կանոնները:
87.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել վարակազերծման նշանակությունը և կազմակերպումը
88.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կազմակերպում ինկուբատորային տնտեսության ախտահանման աշխատանքները, 2) ճիշտ է կազմակերպում թռչնանոցներում ախտահանության աշխատանքները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ձվի տեսակավորման արտադրամասի սանիտարահիգիենիկ պահանջները:
89.	Ուսումնառության արդյունք 4	Պահպանել հիգիենայի նորմերը
90.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում անձնական հիգիենայի նորմերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքի հիգիենայի նորմերը, 3) տարբեր իրավիճակներում պահպանում է սանիտարիայի նորմերը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ԹՈՉՆԱՆՈՑՆԵՐՈՒՄ, ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ»		
91.	Մոդուլի դասիչը	ՕԹՖ-4-17-009
92.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել աշխատանքի կազմակերպման գործընթացների, փաստաթղթերի

		կազման, գրանցամատյանների լրացման և վարման կարողություններ:
93.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
94.	Մուտքային պահանջները	Մոդուլն ուսումնասիրելու համար նախնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
95.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
96.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքի կազմակերպման գործընթացները թռչանոցներում
97.	Կատարման չափանիշներ	1) ժամանակին է կատարում թռչանոցների շրջայցը, 2) ճիշտ է ներկայացնում կերակրման ռեժիմը, 3) ճիշտ է պահպանում ձվի հավաքման ժամերը և առանձնահատկությունները, 4) ճիշտ է կատարում ձվերի տեղափոխումը համապատասխան բաժիններ (ինկուբատոր, ձվի տեսակավորման պահեստներ):
98.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմել աշխատանքային փաստաթղթեր և լրացնել գրանցամատյաններ
99.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է վարում գրանցամատյանները, 2) ճիշտ է լրացնում փաստաթղթերը և պահպանում իրավական նորմերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում, թե որ դեպքում ինչ փաստաթղթեր են լրացնում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԻՆԿՈՒԲԱՑԻՈՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑ»		
100.	Մոդուլի դասիչը	ՕԹՖ-4-17-010
101.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ ձևավորել կարողություններ ինկուբացիոն արտադրամասում կատարվող գործողությունների վերաբերյալ:
102.	Մոդուլի տևողությունը	48 ժամ
103.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
104.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

105.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ինկուբատոր տեղափոխված ձվերի ընդունման և տեղադրման կարգը ինկուբացիոն խցիկներում
106.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում ձվերի տարբերակումը (ինկուբացիոն, ոչ ինկուբացիոն), 2) ճիշտ է ներկայացնում ձվերի դասավորությունը ինկուբացիոն խցիկներում, 3) ճիշտ է ներկայացնում ձվերի տեղադրումը ինկուբացիոն խցիկներում:
107.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել թռչունների ձվերի ինկուբացիայի և ճտահանման խցիկների ռեժիմների կարգը
108.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ապահովում ջերմությունը և խոնավությունը ինկուբացիոն խցիկներում, 2) ճիշտ է ներկայացնում ինկուբացիոն խցիկներում ձվերի շրջադարձը, 3) ճիշտ է ներկայացնում լուսադիտման արդյունքում ձվերի բեղմնավորվածությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում ճտահանման խցիկներում ձվերի տեղադրումը համապատասխան արկղների մեջ:
109.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել նոր դուրս եկած ճտերի հաշվառումը տեսակավորումը և խտտանումը
110.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում նոր դուրս եկած ճտերի հաշվառման գործընթացը, 2) ճիշտ է ներկայացնում նոր դուրս եկած ճտերի տեսակավորման և անկենսունակների խտտանման գործընթացը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅՈՒՆ»		
111.	Մոդուլի դասիչը	ՕԹՖ-4-17-011
112.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բիզնես գործունեություն իրականացնելու համար անհրաժեշտ գործնական հմտություններ: Դրանք ներառում են ինքնուրույն բիզնես կազմակերպելու և վարելու համար անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման հմտություններ, որոնցում հաշվի է առնված ինչպես գործարար ոլորտին հատուկ սկզբունքները, այնպես էլ բիզնես գործունեությունը կարգավորող իրավական դաշտի առանձնահատկությունները:
113.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
114.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլի 1 և 2 ուսումնառության արդյունքներն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ: Մյուս ուսումնառության արդյունքների ուսումնասիրությունը նպատակահարմար է իրականացնել որոշակի մասնագիտական մոդուլներ յուրացնելուց հետո, որպեսզի դրանց գործնական

		ձեռքբերումները օգտագործվեն համապատասխան ծրագրեր մշակելու համար:
115.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
116.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հիմնավորված բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացը
117.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) բիզնես-գործունեության էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) բիզնես-գործունեության տեսլականը, նպատակը և ռազմավարությունը ճիշտ է սահմանում, 3) բիզնես-գործունեության համար նախընտրելի անձնային հատկանիշների կարևորությունը հիմնավորում է, 4) բիզնես-գործունեության համար սեփական հնարավորությունների գնահատումը ճիշտ է, 5) բիզնես-գաղափարի էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 6) բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացի բաղադրիչների իմաստը ճիշտ է մեկնաբանում, 7) ըստ իրավիճակների հիմնավորում է ձևավորված բիզնես-գաղափարները, 8) բիզնես-գաղափարի տարբերակի գնահատումը ճիշտ է:
118.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել կազմակերպության ստեղծման և գրանցման կարգը, կառավարման գործընթացը
119.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) կազմակերպության կազմակերպչա-իրավական ձևերի բնութագիրը ճիշտ է, 2) կազմակերպության աշխատանքը կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների ընկալումը ճիշտ է, 3) կազմակերպության ստեղծման քայլերի հաջորդականությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 4) կազմակերպության ստեղծման համար պահանջվող փաստաթղթերի ձևավորումը ճիշտ է, 5) կազմակերպության կառավարման անհրաժեշտությունը և խնդիրները ճիշտ է մեկնաբանում, 6) կառավարման ֆունկցիաների բնութագրերը ճիշտ է, 7) կառավարման ոճերի բնութագրերը ճիշտ է, 8) կառավարման ֆունկցիոնալ բաժինների ձևավորման մոտեցումները ճիշտ է, 9) աշխատատեղերի ձևավորման և պարտականությունների բաշխման մոտեցումները հիմնավոր է, 10) աշխատողների ընտրության կարգը հիմնավոր է, 11) կազմակերպության կառավարմանն առընչվող փաստաթղթերի ձևավորումը ամբողջական և հիմնավոր է,

		<p>12) կնքվելիք պայմանագրերի կազմը և բովանդակությունը իրավաբանորեն ճիշտ է,</p> <p>13) կառավարման արդյունավետության գնահատման մոտեցումները հիմնավոր է:</p>
120.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել շուկայի հետազոտման և գնահատման գործողություններ
121.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է մեկնաբանում «շուկա» հասկացությունը,</p> <p>2) շուկայի հետազոտման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է,</p> <p>3) շուկայի հետազոտման հիմնական ուղղությունները բացահայտում է,</p> <p>4) շուկայի հետազոտման գործընթացի փուլերը ճիշտ է բնութագրում,</p> <p>5) ըստ փուլերի շուկայի հետազոտման մեթոդների ընտրությունը հիմնավոր է,</p> <p>6) շուկայական պահանջարկի ծավալի բացահայտման մոտեցումները ճիշտ է,</p> <p>7) շուկայի վրա ազդող գործոնների և գնորդի վարքագծի գնահատումը ճիշտ է,</p> <p>8) շուկայական մրցակցության գնահատումը հիմնավոր է,</p> <p>9) շուկայի հատվածավորումը իրատեսական է,</p> <p>10) մարքեթինգի գաղափարների /4P և 7P/ նշանակությունը ճիշտ է բացահայտում,</p> <p>11) մարքեթինգային ռազմավարության մշակման մոտեցումները հիմնավորված է:</p>
122.	Ուսումնառության արդյունք 4	Բնութագրել կազմակերպության ռեսուրսները և գնահատել օգտագործման արդյունավետությունը
123.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) կազմակերպության ռեսուրսների կազմը և կառուցվածքը ճիշտ է բացահայտում,</p> <p>2) կազմակերպության ռեսուրսների խմբերի միջև օպտիմալ հարաբերակցության ապահովման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է,</p> <p>3) նյութական ռեսուրսների խմբերի տնտեսագիտական բնութագրերը ճիշտ է,</p> <p>4) աշխատանքային ռեսուրսների բնութագիրը և դրանց առընչվող ցուցանիշների մեկնաբանությունը ճիշտ է,</p> <p>5) աշխատանքի տեխնիկական նորմավորման էությունը ճիշտ է բացատրում, նորմաների մեծության ձևավորման մեխանիզմը ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>6) ֆինանսական ռեսուրսների հետ կապված հասկացությունների բացատրությունը ճիշտ է,</p> <p>7) ֆինանսական ռեսուրսների համալրման աղբյուրների առանձնահատկությունները ճիշտ է մեկնաբանում,</p>

		<p>8) ռեսուրսների պահանջվելիք մեծության հաշվարկման մոտեցումները հիմնավոր է,</p> <p>9) հիմնական կապիտալի առանձին խմբերի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է,</p> <p>10) շրջանառու կապիտալի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է,</p> <p>11) աշխատանքային ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է,</p> <p>12) ռեսուրսների օգտագործման վերաբերյալ պարզ վերլուծական գործողությունները և ըստ արդյունքների եզրահանգումները հիմնավոր է:</p>
124.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել ծախսերի հաշվարկ, ձևավորել ապրանքի /ծառայության/ գինը
125.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) «ծախս» հասկացության բովանդակությունը ճիշտ է մեկնաբանում,</p> <p>2) տարբերակում է ծախսերի խմբերը,</p> <p>3) ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի տեսակները և վավերապայմանները ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>4) ծախսերի տարբեր խմբերի հաշվապահական ձևակերպումները ճիշտ է,</p> <p>5) ապրանքների տարբեր տեսակների և ծառայությունների տարբեր խմբերի համար պահանջվող ծախսերի կազմը հիմնավոր է ներկայացնում,</p> <p>6) ապրանքի կամ ծառայության ինքնարժեքի մեջ ներառվող ծախսերի հոդվածները ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>7) ինքնարժեքի տարբեր հոդվածների մեծության հաշվարկման մեթոդաբանությունը ճիշտ է կիրառում,</p> <p>8) հաշվում է ապրանքի կամ ծառայության միավորի ինքնարժեքը,</p> <p>9) ինքնարժեքի իջեցման հնարավորությունները ճիշտ է գնահատում,</p> <p>10) ինքնարժեք-շուկայական գին մարժայի տարբերության հիմնավորումը ճիշտ է,</p> <p>11) անհատական գնից շուկայական գնի անցման տրամաբանությունը բացատրում է:</p>
126.	Ուսումնառության արդյունք 6	Մշակել բիզնես պլան և գործողությունների ծրագիր
127.	Կատարման չափանիշներ	1) բիզնես գործունեության համար բիզնես պլանի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է,

		<ol style="list-style-type: none"> 2) բիզնես պլանի բաժինների բովանդակության մեկնաբանությունները ճիշտ է, 3) բիզնես պլանի մշակման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալների կազմը և ձեռք բերման աղբյուրները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ճիշտ է կատարում SWOT վերլուծություն, 5) SWOT վերլուծության արդյունքները կիրառում է բիզնես պլանը մշակելու գործընթացում, 6) բիզնես պլանով նախատեսվող միջոցառումները հիմնավորված է, 7) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող գործողությունների ծրագիրը, ժամանակացույցը հիմնավոր է, 8) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող ռեսուրսների մեծությունները ճիշտ է սահմանվել, 9) բիզնես պլանով նախատեսված միջոցառումների իրականացման ռիսկերը և դրանց հաղթահարման քայլերը հիմնավոր են:
128.	Ուսումնառության արդյունք 7	Հաշվել հարկեր, տուրքեր, կազմել ֆինանսական հաշվետվություններ
129.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) հարկային օրենսդրության հիմնական դրույթները ճիշտ է մեկնաբանում, 2) հարկային օրենսդրության հիմնական հասկացությունները ճիշտ է բացատրում, 3) հարկերի և տուրքերի մեծությունը հաշվելու համար կիրառվող ելակետային ցուցանիշների հաշվարկը ճիշտ է կատարում, 4) հարկերի և տուրքերի մեծությունը ճիշտ է հաշվարկում, 5) հարկերի վճարման ժամկետների գնահատումը համապատասխանում է օրենսդրության պահանջներին, 6) ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը ճիշտ է ներկայացնում, 7) անհրաժեշտ ֆինանսական հաշվետվությունները ճիշտ է լրացնում, 8) ստուգումների իրականացման իրավական ակտերի պահանջները ճիշտ է բացատրում, 9) ստուգումների հետ կապված տնտեսվարողի իրավունքներն ու պարտականությունները ճիշտ է ներկայացնում:

**Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 0811.03.4
«Թռչնաբուծություն» մասնագիտության 0811.03.01.4 «Օպերատոր՝ թռչնաբուծական
Ֆերմաների» որակավորման օրինակելի ուսումնական պլան**

N	Առարկայախմբեր, առարկաներ և մոդուլներ	Շաբաթների թիվը	Ուսանողի առավելագույն բեռնվածությունը, ժամ	Պարտադիր լսարանային պարապմունքներ, ժամ	Ուսուցման երաշխավորվող տարին
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ - ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		108	72	1
2.	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		27	18	1
3.	Իրավունքի հիմունքներ		54	36	1
4.	Պատմություն		54	36	1
5.	Օտար լեզու		90	60	1
6.	Ֆիզկուլտուրա		90	60	1
7.	Լանդշաֆտագիտության և էկոլոգիայի հիմունքներ		54	36	1
8.	Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		42	28	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		519	346	
	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
1.	Հաղորդակցություն		54	36	1
2.	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		54	36	1
3.	Համակարգչային օպերատորություն		54	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		162	108	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Թռչունների անատոմիական առանձնահատկությունները		54	36	1
2.	Թռչունների տեսակները, ցեղերը և կրոսները		54	36	1
3.	Թռչուններին տրվող հիմնական կերերը և կերակրման նորմաները		72	48	1
4.	Զոոհիգիենիկ պայմաններին ներկայացվող ընդհանուր պահանջները		72	48	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		252	168	
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				

1.	Ձվատու թռչունների պահվածքը, խնամքը և մթերատվության վրա ազդող գործոնները		108	72	1
2.	Մսատու թռչունների պահվածքը, խնամքը և մթերատվության վրա ազդող գործոնները		108	72	1
3.	Մեխանիզմներ և սարքավորումներ		108	72	1
4.	Սանիտարահիգիենիկ կանոնների ապահովումը թռչնաբուժական ֆերմաներում		54	36	1
5.	Աշխատանքի կազմակերպումը թռչնանոցներում, փաստաթղթերի լրացման կարգը		54	36	1
6.	Ինկուբացիոն գործընթաց		72	48	1
7.	Ձեռներեցություն		108	72	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		612	408	
	ԸՆՏՐՈՎԻ		54	36	
	ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ		21	14	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	30	1620	1080	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ		100		
	ՊՐԱԿՏԻԿԱ	8			
	ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	2			
	ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	1			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	41			